

Az előkerült leletanyag alapján (terra sigillata, római kori építési törmelék) a szürke réteg alatti rétegsor már biztosan római kori. Felületben sajnos egyik réteget sem vizsgálhattuk, mivel a Duna emelkedő vízszintje miatt meg kellett szakítani a munkát.

T. LÁNG ORSOLYA

60. Budapest, III. Polgár utca 8–10.

Ró

2006. június 1. és augusztus 16. között megelőző feltárást végeztünk a 18059 hrsz. telken a volt dohánygyár, majd Budapesti Rádiótechnikai Gyár udvarán. A beruházó az ipari műemlékként nyilvántartott épületegyüttes homlokzati architektúrájának alapvető megtartásával irodaház létesítését tervezte mélygarázzsal kibővítve; ehhez kapcsolódóan vált szükségessé a régészeti munka közel 700 m²-en.

Feltártuk a Kr. u. 2–3. századi legiotábor egyik legénységi kaszárnyájának kisebb részletét a hozzá tartozó centurio-lakrész néhány helyiségével, a kaszárnyákat Ny-ról határoló többperiódusú út egy szakaszát, szélein vízelvezető csatornákkal és alapfalakkal, valamint kb. 20 m hosszan dokumentálhattuk a via sagularis Ny-i szélén futó É–D irányú vízgyűjtő csatornát. Az ásatás során előkerült gazdag leletanyag közül is kiemelkedik egy mészkőből faragott, életnagyságú női szoborfej.

ANDERKÓ KRISZTIÁN – BESZÉDES JÓZSEF

61. Budapest, III. Pusztakúti út

(Hrsz.: 65814, 65815, 65817/3)

B, LT

2006. augusztus 21. és szeptember 1. között beruházást megelőzően próbaszondázást végeztünk a területen. A telkek részben az egykori bánya alsó részére estek, ahol az 1950-es évek feltárásai során több népvándorlás kori temetkezés került elő. E telkektől K-re a Forrásliget lakópark területén 2000-ben több késő bronzkori (urnamezős) objektumot tártunk fel. A telek DK-i részén egy É–D-i irányú 15×4 m-es kutatóárkot nyitottunk. A felszíntől számított fél méterig húzódozó kevert feltöltés alatt termelt humuszos réteget találtunk, amelyből újkori és néhány korongolt kelta kerámiatöredék került elő szórvány leletként. A mélyítés során a leletanyag egyre fogyott, és csupán elvétve találtunk egy-egy apró, kézzel formált, talán az urnamezős kultúrába sorolható kerámiatöredéket.

A mélyítést a szonda É-i és D-i felében folytattuk tovább, de régészeti jelenség nyomára továbbra sem leltünk. Majd a megnyitott felület K-i falának mélyítését folytattuk, 1,5 m szélességben, ahol egy DNY–ÉK-i árok folytja rajzolódott ki. Az árkot két szondával átvágtuk az É-i és D-i részén, de leletanyag továbbra sem került elő, így annak korát nem tudtuk megállapítani. A szondázó ásatás tapasztalatai azt mutatják, hogy a domb aljában

feltárt felület felső szintjére több történeti kerámiát moshatott le a víz, ezzel magyarázható, hogy az adott területen az alsóbb rétegekből leletanyag szinte egyáltalán nem került elő és azonosítható régészeti jelenség nyomaira sem bukkantunk.

LASSÁNYI GÁBOR

62. Budapest, III. San Marco utca 48–50.

R, Ró

2006. november 17-én befejeztük a 17321 hrsz. telek építést megelőző feltárást, három különálló felületen. Összefüggő régészeti jelenségsort az I. és II. felületen dokumentáltunk. Legkorábbi objektumaink rézkori gödrök voltak, melyeket szórványosan, főleg az É-i rámpa területén sikerült feltárnunk.

A római kor időszakának legkorábbi építménye az I. felület DNY-i negyedében került elő. Az épület (raktár, vagy téglaszáritó?) D-ről és K-ről nyitott, oszloptornácos térből állt, szintúgy É-i oldala, ám ezt a frontot idővel az oszlopok közötti tér elfalazásával lezárták. Az épület egyetlen járósíntjét a Kiscelli utcai téglaegető műhely téglatörmelék salakjával alakították ki. Az épület alapozási szegmensei nem alkotnak összefüggő alaprajzot; az épület további részeit a Bécsi út 161–163. sz. telkek területén az 1990-es években épült modern lakóházak fedik. A konstrukció kora csak relatív időrendben határozható meg.

A Kr. u. 2. sz. első felében É–D irányú, tengelyszimmetrikus, dupla soros, kívül vizesárokból, belül paliszádból álló védmű épült, valószínűleg a canabae legionis Ny-i szélének (pomerium) védelmére. A védelmi rendszer alkotóelemeinek (árkok, cölöplyukak) kialakításakor már visszabontották a korábbi (kő) építmény ÉK-i sarkát. A palánkrendszer érmekkel és kerámiatöredékekkel datálható.

A római rétegsort a Kr. u. 2. sz. második felében ásott gazdasági létesítmények (boronavázás épület alapozása, nyomtatógödör és hulladékgyödrök), majd a fent említett téglaegető szórványosan feltöltésre használt 3. századi hulladékhalmai (tegulae) zárják le.

HABLE TIBOR

63. Budapest, III. Szentendrei út 63–67.

Ró, Kö

2006. június 6–17. között teljes megelőző feltárást végeztünk a beruházással érintett területen (Hrsz.: 19261/2). A kultúrszint indulásának megállapítására 2 helyen is szondát mélyítettünk le. Mindkét szonda azt mutatta, hogy a kultúrszint jó 0,5 m-rel az alapozási sík alatt kezdődik. A terület az úgynevezett Ladik utcai temető még feltáratlan részletét rejti, az idei a 2004. évi feltárást folytatásának tekinthető. Az É-i szondában egy római kori csontvázas sírt találtunk. Szomszédságában egy habarccsal le kent kőfal részlete, egy sír építmény maradványa(?) került elő.

A déli szonda lényegesen szélesebb volt. Célunk itt a 2004-ben megtalált kör alakú építmény teljes alaprajzának és funkciójának tisztázása volt. Az alaprajzot tisztáztuk: valójában nem is kör, hanem sokszög alakú építményről van szó, amelynek belvilágát téglalap alakúra formálták, és mintha levéselt kőszilánkokkal töltötték volna fel. A teljes betöltést nem távolítottuk el, hogy maradjon az utókornak is valami. Sírt vagy más érdemlegeset nem találtunk belül, az építmény körül viszont építészeti tagozatok heverték. Emiatt az építmény inkább alapnak tekinthető, semmint sírkertnek. A kerület egy része falkiszedés formájában maradt meg, ezen a szakaszon egy ráásásból középkori érem, az egyik vegyesházi uralkodó dénárja került elő. A középkorban tehát, nagy valószínűség szerint, rájártak az olcsó, és már megfaragott építőanyagra. A kövek kitermelése azonban már a római korban megkezdődött, egy helyen a falkiszedést római téglasír vágta, amelynek építőanyagán a COH(ors) VII BR(eucorum) AN(toniniana) bélyege szerepel. A Severus-korban gyártott téglák csak a sír létesítésének terminus post quemjét adják, a kőépület felszámolására vonatkozóan nem nyújtanak információt. A sír sajnos teljesen rabolt volt, így a mellékletek nem pontosíthatják az időrendet. Rabolt téglasírt a kőépület K-i oldalán is találtunk.

BUDAI BALOGH TIBOR

64. Budapest, III. Szentendrei út 207–209.

Ró

A BTM Aquincumi Múzeuma 2006. július 18. és október 27. között megelőző feltárást végezt a területen. A telek az aquincumi polgárvárostól É-ra, az É-D-i, római korban is használt főútvonal mellett található, ennek mentén már korábban sírok kerültek elő. Ugyanakkor déli irányból számítani lehetett a Római Strandfürdő területén több alkalommal kutatott szentélykörzet, illetve forráscsoporthoz tartozó létesítmények megjelenésével is, például kútházakkal, esetleg egyéb ipari létesítményekkel. A szentélykörzet pontos határai ismeretlenek, így ennek É-i lezárását például fal formájában vártuk. A területtől É-ra a korábbi régészeti kutatások kelta falut azonosítottak (vicus Vindonianus), amelynek pontos kiterjedése ismeretlen, ennek déli része szintén áthúzódhatott a telekre. Római kori objektumok mellett a területen ősz- és középkori emlékek előkerülésével is lehetett számolni.

A területen első lépésben szondázó jellegű kutatást végeztünk. A Szentendrei út vonalával párhuzamos, a telek Ny-i szélén 4 É-D-i irányú kutatóárkot, az É-i szélén egy K-Ny-i, míg a telek K-i felében egy szintén K-Ny-i irányú kutatóárkot nyitottunk. Az újkori maradványok alatt sötétbarna, iszapos, agyagos réteg mutatkozott náddarabokkal, tetején helyenként vékony, csigaházakból képződött réteggel. A rétegben objektumok nem voltak, szórványosan római kori házikeramia (fazekak, füstölőtálak darabjai) terra

sigillata és építési anyag (imbrex, tegula, tubus) került elő. Ugyanitt vékony mészkőporos réteg utalt arra, hogy a római kor utáni időszakban kisebb állóvizek lehettek a területen (közeli forrástevékenység?). A területrészen a fent említett sötét, agyagos réteg a geopedológiai vizsgálatok szerint már a római foglalás idején is mocsaras, tartósabban vizes környezet volt, a réteg erősebben lejtett É és K (Duna felé). Alatta már egy szürkés, agyagos altalajt regisztráltuk. A terület K-i felében nyitott szondaárokban az újkori feltöltés alatt változó vastagságban sárgás, agyagos felületrész mutatkozott, amely valószínűleg egy kiemelkedés része volt, amelynek Ny-i szélét az újkori tereprendezésekkel már teljesen elbontották. A réteg tetején szabálytalan alakban római kori építési anyag kíséretében köves épületomladék került elő, terrazzodarabbal és házikeramiaival. Ezen a területen a feltárandó felületet 2500 m²-re terjesztettük ki. A felületben megkutatott épületomladékhoz sajnos nem sikerült egyéb objektumokat (falakat, falkiszedéseket, beásást, esetleg utat) kötni. Az újkori bolygatások miatt az omladék származási helyét, illetve az egykori épület funkcióját, vagy alaprajzát sem sikerült megállapítani. Az omladékot É, D és Ny felől sikerült lehatárolni, K-i irányban a szomszédos ingatlan alá húzódott. Az omladék alatt itt is a már említett sötétbarna talaj következett, elszórtan római kori leletanyaggal, majd a kutatott rész Ny-i felében egy masszív vízköves konglomerátum, illetve a szürke agyagos altalaj következett. A vízköves kiválások geopedológiai vizsgálatait azt mutatták, hogy a római kori épület zónájában, annak közvetlen közelében, még a római kort megelőzően, de talán a római korban is forrás törhetett fel. Talán ezzel magyarázható az épület jelenléte is.

T. LÁNG ORSOLYA

65. Budapest, V. Dorottya utca 2.

Kk, Kú

2006. május 22. és június 2. között építést megelőzően végeztünk próbafeltárást a jelzett területen. A pincehelyiségek a nyilvántartás megkönnyítése végett sorszámot kaptak, ez alapján a 6., 7., 8., 9., 18. helyiségekben végeztük a feltárást, melynek során a 18. helyiség kutatóárkát kivéve, mindegyikbe 18–19. századi falmaradványokat találtunk egymáshoz úgy kapcsolódva, hogy az az épületek többszöri átalakítására utal. Ezenkívül a 6. helyiség kutatóárában egy középkori pince részlete is előkerült a helyiség déli falának csonkjával. A tárgyi leletanyag nagy többsége is a 18–19. századra tehető, azonban a bolygatott rétegekben középkori leleteket – kerámiatöredékeket – is találtunk. A 6. helyiség kutatóárában egy nagyjából É-D-i és egy K-Ny-i irányú falat találtunk, amelyek az 5. helyiségben alkothatnak falsarkot. Szerkezetük egyes – kő-tégla – falazat, vastagságuk 1,2 m, alapozási síkjukat a jelenlegi pinceszinttől számítva 1,2 m